

***SAUSZEMES TRANSPORTLĪDZEKĻU
ĪPAŠNIEKU CIVILTIESISKĀS ATBILDĪBAS
OBLIGĀTĀ APDROŠINĀŠANA***

2008. GADA REZULTĀTI
(pēc 17.02.2009. datiem)

Rīga, 2009.g.

OCTA apdrošināšanas nozares darbības rādītāji 2008.gadā

Šis pārskats sastādīts, par pamatu ņemot OCTA apdrošināšanas nozares pamatrādītājus 2008.gada 12 mēnešos, sniedzot informāciju par izmaiņām, salīdzinājumā ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu.

Pārskats tiek sastādīts saskaņā ar Biedrības „Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs” (turpmāk – LTAB) Informācijas sistēmā esošajiem datiem uz 2009.gada 17.februāri.

Ceļu satiksmes negadījumi

Svarīgs OCTA apdrošināšanas darbības rādītājus ietekmējošs faktors ir ceļu satiksmē notikušie ceļu satiksmes negadījumi. No visiem 2008.gada mēnešos apdrošināšanas sabiedrībās reģistrētajiem ceļu satiksmes negadījumiem **24 263** reģistrēti, noformējot Saskaņoto paziņojumu. Izvērtējot apdrošināšanas sabiedrībās iesniegtās prasības zaudējumu atlīdzībai, redzams, ka vidēji **55.64%** gadījumu tie ir ceļu satiksmes negadījumi, kas pieteikti, pamatojoties uz Saskaņotajiem paziņojumiem

Mēnesis	Apdrošināšanas gadījumu skaits ¹	Ar SP reģistrēto CSNg skaits ²	SP īpatsvars no kopējā apdrošināšanas gadījumu skaita ³
Janvāris	3 777	2 071	54,83%
Februāris	3 699	1 970	53,26%
Marts	3 953	2 231	56,44%
Aprīlis	3 731	2 166	58,05%
Maijs	3 833	2 118	55,26%
Jūnijs	3 593	2 003	55,75%
Jūlijs	3 972	2 239	56,37%
Augusts	3 679	2 161	58,74%
Septembris	3 457	2 068	59,82%
Oktobris	3 635	2 006	55,19%
Novembris	3 224	1 641	50,90%
Decembris	3 053	1 589	52,05%
Kopā	43 606	24 263	55,64%

¹ Ceļu satiksmes negadījumu skaits, kuri reģistrēti apdrošināšanas sabiedrībās un par kuriem ir iesniegti zaudējumu pieteikumi apdrošināšanas sabiedrībās

² Ar saskaņoto paziņojumu reģistrēts ceļu satiksmes negadījumu skaits no kopējā apdrošināšanas sabiedrībās reģistrēto ceļu satiksmes negadījumu skaita

³ Ar saskaņoto paziņojumu reģistrēto ceļu satiksmes negadījumu īpatsvars no kopējā apdrošināšanas sabiedrībās reģistrēto apdrošināšanas gadījumu skaita

Ceļu policijā reģistrēto ceļu satiksmes negadījumu skaits, salīdzinot ar 2007.gada 12 mēnešu datiem, ir **samazinājies par 14,7%**.

Uz Saskaņoto paziņojumu pamata reģistrēto ceļu satiksmes negadījumu skaits apdrošināšanas sabiedrībās 2008.gada 12 mēnešos ir samazinājies par 10,2% (**24 263**- salīdzinot ar 26 027, 2007.gada 12 mēnešos). Tas skaidrojams ar to, ka Saskaņoto paziņojumu izmantošana sasniegusi savu iespējamo pielietojuma kapacitatīvo līmeni. 2008.gada 12 mēnešos ir vērojama tendence samazināties ceļu satiksmes negadījumu skaitam, salīdzinājumā ar 2007. gada 12 mēnešiem tas ir **samazinājies par 12%**.

Samazinājums būtu skaidrojams ar galvenajiem šādiem iemesliem:

- 1) kopējais dienu skaits, kad braukšanas apstākļi uz ceļiem ir bijuši apgrūtināši, 2008.gadā ir bijis mazāks (pēc www.meteo.lv datiem - 2008. gads ir siltākais gads pēdējo 85 gadu laikā un ar mazāku nokrišņu daudzumu nekā 2007. gadā);
- 2) degvielas cenas straujais kāpums un tās maksimālās cenas atzīmes sasniegšana 2008.gada otrajā pusē;
- 3) ekonomiskās krīzes apstākļos transportlīdzekļi aizvien biežāk lieto tikai tad, ja ir nepieciešamība, līdz ar ko samazinās kopējais ceļu satiksmē esošais transportlīdzekļu skaits.

Saskaņā ar LTAB Informācijas sistēmas datiem no 2008.gada 12 mēnešos apdrošināšanas sabiedrībās reģistrētajiem **43 606** apdrošināšanas gadījumiem **41 533** apdrošināšanas gadījumi ir reģistrēti Latvijā (t.sk. 24 401 ir reģistrēti Rīgā, kas sastāda 58,8% no reģistrētajiem Latvijā), savukārt ārvalstīs reģistrēti **2 030** apdrošināšanas gadījumi, kas sastāda 4,7% no visiem reģistrētajiem gadījumiem. Valstis, kurās reģistrēts vislielākais apdrošināšanas gadījumu skaits ir Vācija, Polija, Lietuva un Igaunija, attiecīgi gadījumu skaits 378, 307, 288 un 154.

Apdrošināšanas atlīdzību izmaksas

Apdrošināšanas atlīdzības ir rādītājs, kas saistīts un ir atkarīgs no ceļu satiksmē notikušajiem ceļu satiksmes negadījumiem. 2008.gada 12 mēnešos ir tikuši pieņemti **54 239** lēmumi par apdrošināšanas atlīdzības izmaksām par kopējo summu **Ls 42 819 509**.

Vidējās atlīdzības izmaksas lielums par apdrošināšanas gadījumu 2007.gada 12 mēnešos sastādīja 628 Ls. Attiecīgi 2008.gada 12 mēnešos vidējās izmaksas lielums par apdrošināšanas gadījumu ir **797 Ls**, kas ir par **26,9%** vairāk.

Vislielākais lēmumu skaits tika pieņemts par transportlīdzekļu bojājumu un bojāejas zaudējumu atlīdzināšanu, kas kopā sastādīja 91,7% no kopējās atlīdzību summas (skat.2.tabulu).

2.tabula

Pārskats par apdrošināšanas sabiedrību un Garantijas fonda apdrošināšanas atlīdzību sadalījumu pa zaudējumu veidiem pieņemtajos lēmumos

Zaudējumu veids	Atlīdzību summa (Ls)	Īpatsvars, %	Lēmumu skaits	Īpatsvars, %	Vidējā atlīdzība lēmumā (Ls)
Ārstēšanās izmaksas	932 362	2,18	1237	2,28	753
Rehabilitācijas izdevumi	13 979	0,03	31	0,06	450
Pārejoša darbnespēja personai	83 587	0,20	160	0,29	522
Pensijas invalīdiem	20 838	0,05	52	0,10	400
Pensijas apgādājamiem	175 952	0,41	123	0,23	1 430
Atlīdzība Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrai (VSAA)	2 537	0,01	10	0,02	253
Nemateriālie zaudējumi sakarā ar apgādnieka, apgādājamā vai laulātā 1.grupas invaliditāti	200	0,00	2	0,00	100
Protezēšanas izdevumi	2 400	0,01	2	0,00	1 200
Apbedīšanas izdevumi	80 391	0,19	88	0,16	913
Nemateriālie zaudējumi sakarā ar apgādnieka, apgādājamā vai laulātā nāvi	7 829	0,02	50	0,09	156
Nemateriālie zaudējumi sakarā ar cietušās personas fizisku traumu	214 169	0,50	224	0,41	956
Nemateriālie zaudējumi sakarā ar cietušās personas sakropļojumu, invaliditāti	1 960	0,00	22	0,04	89

Transportlīdzekļa bojājumi	33 560 649	78,38	45 890	84,61	731
Transportlīdzekļa bojāeja	5 714 122	13,34	3 357	6,19	1 702
Mantas bojājumi, bojāeja	857 462	2,00	971	1,79	883
Atlīdzība darba devējam par cietušās personas pārejošu darba nespēju	90	0,00	1	0,00	90
Atlīdzība valsts aģentūrai "Tehnisko palīgīdzekļu centrs" (TPC)	37	0,00	2	0,00	18
Ceļa, ceļa būvju, ēku bojājumi, bojāeja	451 260	1,05	456	0,84	989
Kaitējums videi	150 375	0,35	24	0,04	6 265
Atlīdzība Veselības obligātās apdrošināšanas valsts aģentūrai (VOAVA)	549 303	1,28	1 537	2,83	357
Kopā	42 819 509	100	54 239	100	789

Saskaņā ar LTAB Informācijas sistēmas datiem, 2008.gada 12 mēnešos par 1 937 apdrošināšanas gadījumiem ir tikuši pieņemti 1 963 lēmumi atlīdzību izmaksām no Garantijas fonda par kopējo summu **Ls 1 757 819**, kur vidējās izmaksas lielums sastādīja Ls 895 Ls, savukārt, vidējās izmaksas lielums uz vienu notikušo apdrošināšanas gadījumu sastādīja Ls 908.

2008.gada 12 mēnešos apdrošināšanas sabiedrībās tikuši iesniegti kopā, **59 258** zaudējumu pieteikumi, kas ir par **2 851** jeb 4,6% mazāk nekā 2007.gada 12 mēnešos.

Saistībā ar šī gada un iepriekšējo gadu zaudējumu pieteikumiem 2008.gada 12 mēnešos pieņemti **54 239** lēmumi, par kopējo summu Ls **42 819 508**, kas ir par Ls **11 179 933** jeb **35,3%** vairāk nekā 2007.gada 12 mēnešos. **51 487** lēmumi ir pieņemti par Latvijā notikušajiem ceļu satiksmes negadījumiem par kopējo atlīdzību summu Ls **37 239 466**, t.sk. par negadījumiem, kas notikuši Rīgā - pieņemti 30 104 lēmumi par summu Ls 20 916 506. Savukārt, **2 752** lēmumi ir pieņemti par ārvalstīs notikušajiem ceļu satiksmes negadījumiem par kopējo atlīdzību summu Ls **5 580 042**, kas sastāda **13%** no kopējās atlīdzību summas un vidējās atlīdzības lielums par apdrošināšanas gadījumu – Ls **2 036**.

OCTA apdrošināšanas nozares peļņas vai zaudējuma aprēķina tehniskais rezultāts

OCTA apdrošināšanas nozares darbību kopumā var raksturot ar visu apdrošināšanas sabiedrību peļņas vai zaudējuma aprēķina tehniskā rezultāta kopsavilkumu, kas 2008.gada 12 mēnešos nozarei kopumā ir bijis negatīvs. Tomēr atsevišķiem apdrošinātājiem ir izdevies uzlabot savus rezultātus un tiem tas ir pozitīvs.

2008.gada 12 mēnešos apdrošināšanas sabiedrībām piekritušo atlīdzību prasību neto summa sastādīja Ls **40 325 127**, kas ir par Ls 8 601 886 jeb **27,1%** vairāk nekā 2007.gada 12 mēnešos.

Salīdzinot 2008.gada 12 mēnešu rādītājus ar 2007.gada 12 mēnešiem var secināt, ka nopelnīto prēmiju palielinājums, kas sastāda **57,9%**, ir straujāks, nekā piekritušo prasību apmēra palielinājums – **27,1%**. Tā ir pozitīvā tendence, kas liecina par OCTA biznesa attīstību.

Aplūkojot apdrošināšanas sabiedrību peļņas vai zaudējuma aprēķina tehniskā rezultāta kopsavilkumu, no aprēķina var izdalīt dažas atsevišķas ieņēmumu un izdevumu pozīcijas, kas raksturo apdrošināšanas sabiedrību un nozares darbību kopumā (sk.3.tabulu).

OCTA apdrošināšanas nozares peļņas vai zaudējuma aprēķina tehniskais rezultāts, salīdzinot 2007. un 2008.gada 12 mēnešus

Rādītājs	2007.gada 12 mēneši	2008.gada 12 mēneši
Nopelnītās prēmijas, Ls	36 035 631	56 891 627
Piekritušās atlīdzību prasības neto, Ls	31 723 241	40 325 127
t.sk. atlīdzību noregulēšanas izdevumi, Ls	1 717 933	2 376 164
Neto darbības izdevumi, Ls	11 915 730	18 828 891
Citi tehniskie izdevumi neto, Ls	64 997	179 166
Tehniskais rezultāts	-5 598 151	-1 413 284

3.tabulā nav attēlotas visas peļņas vai zaudējuma aprēķina tehniskā rezultāta noteikšanas pozīcijas, tikai salīdzināta nopelnīto prēmiju ienākumu daļa ar apdrošināšanas sabiedrību izdevumiem sakarā ar piekritušo apdrošināšanas atlīdzību izmaksām un apdrošināšanas sabiedrību darbības nodrošināšanai nepieciešamajiem izdevumiem.

4.tabula

2008.gada 12 mēnešu OCTA apdrošināšanas nozares peļņas vai zaudējuma aprēķina kopsavilkuma rādītāji

Rādītāji	
Zaudējumu rādītājs*, %	70,88
Izdevumu rādītājs*, %	33,41
Kombinētais rādītājs, %	104,29
*Zaudējumu rādītāju raksturo piekritušo atlīdzību prasību un nopelnīto prēmiju attiecība, savukārt izdevumu rādītājā tiek ietverta izdevumu un nopelnīto prēmiju attiecība. Kombinētais rādītājs ir zaudējumu un izdevumu rādītāju summa.	

Apdrošināšanas sabiedrības OCTA obligātos atskaitījumus atskaita no apdrošināšanas prēmijām normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. 2008.gada 12 mēnešos šie atskaitījumi kopā sastādīja Ls 2 625 714,21, tai skaitā ceļu satiksmes negadījumu novēršanas un profilakses fondā Ls 1 472 563,56. Salīdzinot ar šo pašu iepriekšējā gada periodu, kur šie atskaitījumi sastādīja Ls 2 582 066,11, var redzēt ka pieaugums sastāda **1,57%**. Jāpiebilst, ka kopš 2008. gada 1. aprīļa atskaitījumi netiek veikti Garantijas fondā. Tā kā no 2004.gada 1.maija ievērojami palielinājušies apdrošināšanas sabiedrību atbildības limiti, obligāta prasība ir parakstīto risku pārapirošināšana, kur izdevumi 2008.gada 12 mēnešos sastādīja 16,8% no visu apdrošināšanas prēmiju summas.

Reģistrētie transportlīdzekļi

OCTA apdrošināšanas jomu Latvijas Republikā veido transportlīdzekļi, kas piedalās ceļu satiksmē. Kopā Latvijā uz 2009. gada 1. janvāri pēc CSDD, VTUA un TTP datiem ir reģistrēti **1 349 456** transportlīdzekļi. Salīdzinot ar reģistrēto transportlīdzekļu skaitu uz 2008.gada 1.janvāri, to skaits pieaudzis par **3,2%**. No visiem reģistrētajiem transportlīdzekļiem ikgadējo tehnisko apskati ir izgājuši tikai **51,51%** jeb **695 079** transportlīdzekļi (skat. 5.tabulu). 2007. gadā no visiem reģistrētajiem transportlīdzekļiem ikgadējo tehnisko apskati bija izgājuši 53,7% jeb 702 084. Šis rādītājs iespējams arī pamato izvirzīto argumentu par transportlīdzekļu skaita samazināšanos ceļu satiksmē, vienlaikus nevar izslēgt faktu, ka ceļu satiksmē piedalās tehniskā kārtībā neesoši un neapdrošināti transportlīdzekļi.

Pēc LTAB datiem uz 2009. gada 1.janvāri apdrošināta ir **686 229** Latvijā reģistrēto transportlīdzekļa īpašnieka civiltiesiskā atbildība, kas sastāda 98,73% no tehniskā kārtībā esošiem, kas nozīmē, ka daļa no tehniskā kārtībā esošiem transportlīdzekļiem nav apdrošināta.

Vērtējot apdrošināšanas atlīdzības no Garantijas fonda, kurās pieņemti lēmumi zaudējumu atlīdzībai saistībā ar neapdrošināto transportlīdzekļu izraisītajiem ceļu satiksmes negadījumiem un salīdzinot tās ar kopējo apdrošināšanas atlīdzību skaitu, kā arī salīdzinot transportlīdzekļu skaitu, kuru īpašnieki savu civiltiesisko atbildību ir apdrošinājuši un tehniskā kārtībā esošo transportlīdzekļu skaitu pēc datiem uz 2009. gada 1.janvāri, var izdarīt secinājumus, ka no visiem reģistrētajiem transportlīdzekļiem ceļu satiksmē Latvijā aktīvi piedalās aptuveni 690 000 – 700 000 transportlīdzekļi, no kuriem, ievērojot augstāk teikto, aptuveni 690 000 gadījumos īpašnieku civiltiesiskā atbildība ir apdrošināta. Sākot ar 2008. gada otro pusgadu, apdrošināto transportlīdzekļu īpašnieku skaitam ir tendence samazināties, līdz ar ko ceļu satiksmē pieaug neapdrošināto transportlīdzekļu skaits. Samazinājums, salīdzinot ar iepriekšējo 2007.gada šo pašu periodu, sastāda 9 262. Pieņemot, ka ceļu satiksmē iesaistītajiem transportlīdzekļiem varbūtība tikt iesaistītiem ceļu satiksmes negadījumā ir vienāda gan kā apdrošinātajiem gan kā neapdrošinātajiem, no neapdrošināto transportlīdzekļu izraisīto zaudējumu atlīdzību skaita ir izdarāms secinājums par neapdrošināto skaitu ceļu satiksmē. Balstoties uz augstāk minētajiem apsvērumiem: patreizējā brīdī no ceļu satiksmē esošā transportlīdzekļu skaita jau ap 4,0% piedalās bez veiktas OCTA apdrošināšanas.

5.tabula

Reģistrēto transportlīdzekļu skaits, kuri ir apdrošināti un ir izgājuši tehnisko apskati

Transportlīdzekļa veids	Reģistrēto skaits uz 2009.gada 1.janvāri	Tehniskā kārtībā esoši (ar veiktu TA) uz 2009.gada 1.janvāri	Tehniskā kārtībā esoši (procentuāli no reģistrēto skaita)	Apdrošināti uz 2009.gada 1.janvāri	Apdrošināti procentuāli no reģistrētajiem	Apdrošināti procentuāli no tiem, kas ir tehniskā kārtībā
Vieglie a/m	932 828	534 489	57,30%	534 513	57,30%	100,01%
Kravas a/m	129 805	60 937	46,95%	61 627	47,48%	101,13%
Autobusi	10 543	4 745	45,01%	5 040	47,80%	106,22%
Automobiļu piekabes	81 077	34 457	42,50%	38 237	47,16%	110,97%
Motocikli*	52 675	9 300	17,66%	2 476	4,70%	26,62%
Traktori, pašgājēji	103 045	37 278	36,18%	31 221	30,30%	83,75%
Traktoru piekabes	38 814	13 204	34,02%	12 432	32,03%	94,15%
Tramvaji, trolejbusi	669	669	100,00%	683	102,09%	102,09%
Kopā:	1 349 456	695 079	51,51%	686 229	50,85%	98,73%

Sūdzību izskatīšana

Balstoties uz LTAB apkopotajiem datiem par saņemtajām sūdzībām sakarā ar apdrošināšanas sabiedrību pieņemtajiem lēmumiem atlīdzību izmaksu lietās, 2008.gada 12 mēnešos par apdrošināšanas sabiedrību pieņemtajiem lēmumiem un rīcības atbilstību OCTA Likumam kopā izskatīta **263** sūdzība. Kopējais sūdzību skaits ir pieaudzis par 21%, savukārt sūdzību skaita pieaugums par apdrošināšanas sabiedrību lēmumiem sastāda 61%.

Analizējot sūdzības pēc būtības:

- **133** gadījumos sniegts atzinums, ka apdrošināšanas sabiedrības lēmums ir pamatots;
- **51** gadījumā sniegts atzinums, ka apdrošināšanas sabiedrības lēmums ir nepamatots;
- **44** gadījumos sūdzības iesniedzējiem sniegts skaidrojums rakstiskas atbildes veidā.

Vērtējot sūdzību skaitu pa gadiem (sk.6.tabulu) ir redzams, ka sūdzību īpatsvars, kuras izskatot atzīts, ka apdrošināšanas sabiedrības lēmums ir nepamatots, ir bijis robežās no **0,09%** līdz **0,19%** no visiem apdrošināšanas gadījumiem. 2008.gadā šis rādītājs ir 0,12%, tas ir salīdzinoši neliels skaits, kas liecina, ka vairumā gadījumu cietušajam nav pamata būt neapmierinātam ar apdrošināšanas sabiedrības pieņemto lēmumu. Šis rādītājs salīdzinot ar iepriekšējo gadu ir palielinājies tikai par 0,01%, kas skaidrojams ar to, ka lai gan ievērojami pieaudzis kopējais sūdzību skaits, ir pieaudzis arī to gadījumu skaits, kad saņemtajām sūdzībām nav bijis pamatojuma.

Galvenie sūdzību iemesli:

- 1) atteikums apdrošināšanas atlīdzību izmaksai;
- 2) cietušais nav apmierināts ar novērtētā zaudējuma apmēru;
- 3) cietušais pats atzīts par daļēji līdzatbildīgu zaudējumu nodarīšanā;
- 4) cietušais ilgstoši nav saņēmis apdrošināšanas atlīdzību.

6.tabulā ir atspoguļots sūdzību iemeslu īpatsvars kopējā apdrošināšanas gadījumu skaitā.

6.tabula

Pārskats par saņemtajām un izskatītajām sūdzībām

Gads	Apdrošināšanas gadījumi*	Sūdzības, kopā	% no apdr. gadīj.	t.sk. sūdzības par apdrošināš. sabiedrības lēmumu	% no apdr. gadīj.	No tām apdrošināšanas sabiedrības lēmums atzīts par nepamatotu	% no apdr. gadīj.	No tām apdrošināšanas sabiedrības lēmums atzīts par pamatotu	% no apdr. gadīj.
2005	29 633	187	0,63	106	0,36	56	0,19	50	0,17
2006	37 139	186	0,5	88	0,24	33	0,09	55	0,15
2007	48 202	217	0,45	114	0,24	54	0,11	60	0,12
2008	43 606	263	0,60	184	0,42	51	0,12	133	0,31
Kopā**	250 876	1 812	0,72	1 061	0,42	478	0,19	583	0,23

*apdrošināšanas gadījumu skaits, saistībā ar kuriem apdrošināšanas sabiedrībās ir pieņemti lēmumi par zaudējumu atlīdzību.

** kopējā summa kopš 2000.gada.